

ÎNTEPRINDEREA MUNICIPALĂ „COMBINATUL SERVICIILOR FUNERARE”

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul de decizie al Consiliului municipal Chișinău

cu privire la ajustarea tarifelor pentru repartizarea loturilor destinate înhumărilor, a plăților pentru întreținerea cimitirelor și accesul cu mijloacele de transport pe teritoriul lor

Prin prezenta, informăm că, Întreprinderea Municipală „Combinatul Serviciilor Funerare” activează în baza principiilor de autogestiune, iar genul principal de activitate este prestare contra cost a serviciilor funerare către locuitorii orașului Chișinău.

Necesar de indicat că, taxa pentru rezervarea pe termen nelimitat a loturilor destinate înhumărilor și taxa pentru accesul mijloacelor de transport pe teritoriul cimitirelor municipale a fost aprobată prin **decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 2/20 din 02.09.2016**, dar taxa anuală pentru întreținerea cimitirelor -120 lei a fost aprobată prin **decizia CMC nr. 6/10 din 14.05.2009**.

Considerăm că, în prezent, taxele nu sunt actuale și necesită a fi ajustate la zi, în contextul creșterii quantumului minim garantat al salariului în sectorul real din 2009 – 900 lei I categorie, iar în 2021 – 2935 lei, (în baza HG 922, din 22.12.2020), fapt ce constituie o creștere de 326%, majorarea prețurilor și deprecierea leului față de valutele principale.

Concurența nelocală în sectorul privat din sfera serviciilor funerare cauzează deficiențe la capitolul vânzarea rechizitului funerar, servicii transport funerar, respectiv cheltuielile directe necesare, suportate în activitatea economică a întreprinderii, nu sunt acoperite în totalitate din prestarea acestor servicii.

Analizând datele din Anexa nr.1 putem observa ca Venitul total a întreprinderii ca partea preponderentă o constituie venitul din prestarea serviciilor de rezervare și taxa de întreținerea a cimitirelor:

- 2016 - 61.8% (12 689 531 lei) din venitul total;
- 2020 - 50.3% (14 336 008 lei) din venitul total.

O creștere bruscă a veniturii pe întreprindere în anul 2020 se datorează faptului că a crescut esențial numărul înhumărilor în urma pandemiei.

Totodată, se poate de observat că, cheltuielile directe (cheltuieli materiale, uzura mijloacelor fixe, consumuri servicii comunale si altele) a sectorului de amenajare a cimitirelor, pentru anul 2020 constituie 86,49%, din care numai cheltuielilor privind retribuirea muncii reprezintă 55,7% din cheltuielile sectorului. (Anexa nr.1)

Mijloacele fixe ale întreprinderii in marea majoritate datează proveniență din anii 70-80 ai secolului trecut și respectiv o parte din ele nu mai poate fi utilizat în procesul de producere. Întreprinderea duce lipsa de mecanisme (tractoare) și unități de transport pentru asigurarea activității de salubritate precum și prestarea serviciilor funerare (catafalcuri), la majoritatea cimitirelor lipsesc drumuri de acces, precum și îngrădirea acestora.

Până în anul 2018 ÎM „CSF” a avut pierderi din cauza creșterii exagerate a prețurilor, și doar în ultimii 4 ani ÎM „CSF” odată cu identificarea și aplicarea mecanismelor legale a beneficiat de restituirea venitului ratat pentru compensarea cheltuielilor de întreținere pentru unele categorii de populație, fapt ce a permis menținerea și dezvoltarea infrastructurii cimitirelor precum și asigurarea cu mijloace tehnice moderne în procesului de desfășurare a activităților aferente lucrărilor de amenajare, evacuare a deșeurilor, efectuării lucrărilor de reparații capitale ale căilor de acces în cimitire, a clădirilor administrative, blocurilor pentru muncitori, etc. aceasta fiind doar o mică parte acoperită din necesitățile primordiale ale întreprinderii.

Tabel 1

Descriere	Denumirea cimitirelor	Caracterul rezervării	Taxa actuala (lei)	Taxa propusa spre ajustare (lei)	Majorarea in %
Taxa pentru repartizarea rezervarea locurilor de înhumare pe teritoriul cimitirelor din municipiul Chișinău	Cimitirul „Central”	înhumări curente	1500 lei	2550 lei	70
	Cimitirul „Central”	rezervare	5500 lei	9350 lei	70
	Cimitirul „Sf. Lazăr”	înhumări curente	1000 lei	1700 lei	70
	Cimitirul „Sf. Lazăr”	rezervare	4000 lei	6800 lei	70
	alte cimitire	înhumări curente	700 lei	1190 lei	70

		rezervare	1500 lei	2550 lei	70
--	--	-----------	----------	----------	----

De menționat că, ÎM CSF deține doar 128.21 ha pentru înhumare, circumstanță ce nu ne permite, în termeni îndelungați, să asigurăm cerințele tot mai crescute ale cetățenilor de a rezerva locuri de înhumare la cimitirele din capitală. Evident, venitul obținut din încasarea taxelor de rezervare a locurilor de înhumare nu este de lungă durată, fiind în legătură directă cu disponibilitatea, de moment, a terenului liber pentru înhumări.

Din numărul total de deținători de autorizații, 75603 persoane, 39843 sunt scutiți de taxe de întreținere, (pensionarii, invalizii) și doar 35769 deținători achită taxa de întreținere.

Taxa propusă în proiect ar permite investiții în procurarea tehnicii de o importanță majoră pentru activitatea întreprinderii.

Ce ține de majorarea taxei pentru accesul unităților de transport pe teritoriul cimitirelor, putem menționa că unitățile de transport duc la deteriorarea esențială a drumurilor, ca rezultat întreprinderea suportă cheltuieli pentru întreținerea reparația și construcția drumurilor.

Odată cu deschiderea cartierelor noi și extinderea cimitirului Sf. Lazăr, este necesar de a asigura căi de acces și drumuri, reparația drumurilor ce datează din anii 1965. O remarcă esențială este faptul ca celelalte cimitire în general nu sunt asigurate cu căi de acces drumuri și îngrădiri.

Ca constatare, anual pe teritoriu cimitirelor intră aproximativ 80 000 unități de transport cu masa totală până la 1,5 tone (taxa 10 lei per unitate), în jur de 5400 unități de transport cu masa totală de până la 3,5 tone (taxa 50 lei per unitate) și în jur de 2 000 unități de transport cu masa totală de până la 5 tone (taxa 100 lei).

Pentru anul 2020 pentru reparația și construcția drumurilor și căilor de acces au fost alocate 1mln lei.

Pentru anul 2021 pentru reparația și construcția drumurilor și căilor de acces au fost alocate 4 mln. lei.

Analizând tabelul cu privire la încasările taxei de acces în mediu cu 1,270 mln. lei, permite reparația căilor de acces și a drumurilor la doar o mica porțiune de drum.

Taxa propusa în proiect ar permite investiții în reparația, extinderea drumurilor și a căilor de acces de o importanță majoră pentru populație.

De menționat că, din anul 2009 și până în prezent, au crescut esențial tarifele la apă și canalizare în medie cu aproximativ 30% pentru 1 m³ în 2021, tarifele la carburanți în medie cu 100 % , precum și prețurile la energia electrică, lemn, metal, materiale de construcții și alte materiale necesare asigurării bunei funcționări a întreprinderii.

Totodată, din anul 01.01.2009 - octombrie 2021 au crescut tarifele la Indicele mediu de consum de 2 ori, respectiv Rata Inflației din 2009-2021 a constituit 97,34%.

Un factor esențial este creșterea bruscă a înhumărilor curente față de anul 2009, cu o creștere a înhumărilor în medie cu 66%.

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
5200	4659	4661	4863	4747	4951	4684	4881	4788	4562	4695	5983	7127

Mărirea cheltuielilor suportate de întreprindere se datorează mai multor factori, și anume:

1. *extinderea teritoriului cimitirelor gestionate;*
2. *mărirea volumului de deșeuri colectate și evacuate de pe teritoriul cimitirelor orășenești;*
3. *creșterea volumului de defrișări efectuate pe teritoriul cimitirelor orășenești;*
4. *uzura sporită a mijloacelor fixe utilizate în activitatea curentă a întreprinderii, precum și necesitate reparațiilor costisitoare;*
5. *cheltuieli de menținere a infrastructurii cimitirelor;*
6. *lucrări de amenajare a cartierelor noi la cimitirul Sf. Lazăr;*
7. *scumpirea carburanților, energie electrice și altor servicii comunale (gaz, apă, canalizare);*
8. *sporirea personalului, pentru asigurarea salubrității și întreținerii cimitirelor orășenești, în contextul extinderii;*
9. *cheltuieli pentru asigurarea înhumărilor în zilele de odihnă și atragerea la muncă a suplimentară a salariaților;*
10. *mărirea prețurilor la materia primă necesară confecționării mărfurilor funerare.*

În contextul extinderii teritoriilor cimitirelor municipale se constată o creștere dinamică a cheltuielilor suportate de întreprindere și anume sporirea costurilor de deservire și întreținere: materiale și utilaje suplimentare pentru salubritate și întreținere, personal suplimentar, cheltuieli de proiectare și construcție a construcțiilor funerare, lucrări de defrișare, acumulare și evacuare a deșeurilor menajere.

Nu în ultimul rând, indicăm, că o problemă esențială o constituie mijloacele fixe învechite, folosite în activitatea zilnică a întreprinderii, care necesită investiții suplimentare, pentru menținerea bunei funcționări a lor.

Reieșind din cele expuse, în vederea asigurării și menținerii independenței financiare și solvabilității întreprinderii, precum și garantării dreptului locuitorilor orașului Chișinău la o înhumare după propriile obiceiuri, solicităm respectuos aprobarea, proiectului de decizie al Consiliului municipal Chișinău „Cu privire la aprobarea taxelor percepute în cimitirele din municipiul Chișinău”.

Anexă: Proiectul de decizie a Consiliului municipal Chișinău.

Cu respect,
Director general

Ludmila BOȚAN